

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор.
на пів року 10 кор.
на чверть року 5 кор.
на місяць 170 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі число по 16 сот.

РУСЛАНА

«Вареш ми очі і душу ми вареш, а ле...»
«Бо руске ми серце і віра руска» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня
крім неділь і руских свят
1/2 год. пополудні.

Редакция, адміністрация і
експедиция «Руслана» від ч. 1.
Л. Домбровського (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсманна.

Рукописи зберігає ся лише
за попереднє застереження. —
Рекламації неопечатані вільні
від порта. — Оголошення звичайні
приймають ся по дні 20 с. від
стрічки, а в «Надсланим» 40 с.
від стрічки. Подяки і приватні
донесення по 30 с. від стрічки.

Нова руска інституція.

(+) Реальна робота, за яку Русини останніми часами взяли ся живійше і ревнійше, видає щораз красніші успіхи і приносить щораз нові придбання. Сегодня можемо з приємністю поділити ся з нашими земляками відродною вістною, що у Львові повстала нова руска інституція — приют і школа для слуг. Почин до сеї нової інституції дав «Клюб Русинок», одначе та спасенна гадка остала би нездійсненою, наколиб не поспішив їй в підмогу незвичайною щедрістю Є. Е. Митрополит Шептицький, котрого жертволюбности і великодушности завдячує своє існування або розвиток не одна руска інституція. Є. Е. Митрополит зволив іменню відступити на уміщене згаданого приюту і школи для слуг свою гарну реальність на Вульці з великим садом. Хто знає, як рускі слуги, що приходили з краю до Львова або пропадали для рускої Церкви і народности, марніли морально або вештались неуканами, сей зрозуміє і оцінить високо сю незвичайну досяглість спасенної гадки — утворення приюту і школи для слуг, де они найдуть не лише пристановок, опіку, моральну охорону, але й заводову науку та народну свідомість. Тимто із справдебною вдякою і горячим серцем повитав руский нарід сей новий доказ великодушности нащого Князя Церкви, що все і всюди стає на чолі кожної реальної роботи, яка може принести необчислені користи, зберегти тих доси безпомічних і безприютних, виставлених на всякі шкоди і покуси і удержати для рускої Церкви і народности. При численній участі рускої інтелігенції, духовенства, міщанства і церковного брацтва зволив особисто поблагословити Є. Е. Митрополит після вечірні в неділю сю нову руску інституцію, закриваючи сердешними і теплими словами до нового діла і уділив свого архиерейского благословення.

Ми із свого боку бажаємо сій новій інституції широкого розросту і розвитку і бачимо в тім новий доказ нашого народного поступу, зросту і сили. Нехай сей новий почин буде для наших земляків заохотою до витривалої праці, а будуччина наша!

Микола Лисенко.

(Дальше).

Що-до музикальної діяльности Лисенка яко етнографа-музика годить ся передовсім згадати про 6 збірників пісень для одного голосу («Збірник українських пісень»), що містять по 40 пісень кожний і 10 хорових («Збірник українських народних пісень» — по 10 пісень в кожнім). Они дають сму неперечно перше місце поміж збірниками народних пісень. Для чоловіка не втаємниченого в народну музикальну творчість заслуга збирання народних пісень видасть ся невеликою. Але хто заходив ся коло записування або хоч уважно прислухував ся народній українській

пісні, сей зрозуміє, що записати пісню із збереженням її типових особливостей, які віддають її кольорит — вельми трудно для такого, що не визначає ся чисто українським музикальним інстинктом — а навіть прямо не спроможно. Всім відомо, як українська пісня визначає ся такими музикальними прикметами, які ставлять її вище пісень майже всіх народів. Як в каплі роси сонце грає всіма красками дуги, так і в українській пісні відбиває ся вся душа Українця з его радіщами, горем, з природою, яка окружає Українця, з пережитою ним історією. В музичній народній пісні незрозуміла мана почувань, які супроводять всяку появу так історичного, суспільного, як і приватного життя Українця, переложена на приступнійшу мову музики. І як живо і тонко переложено! Возьміть н. пр. історичну думу. Її мелодія спокійна, майже безриристрайна; одно зображене, що виспівуване в ній «зминуло ся і не вернеть ся», виражає єї елегійний характер. Она тужлива, але єї сум якийсь торжественний; рух єї якийсь спокійний, навіть повільний. Перед вами проходять живі драматичні сцени. Ось висить на гаку Байда (Дмитро Вишневецький), мучить ся, але не хоче прийняти турецької віри, «потурчати ся, побісурменити ся», ось «Хведір Безридий, бездолний», сам у степу «тяжко постріляний, порубаний» умирає, а хижі вірли чатують на его смерть; ось козак Ничай чвалає, стиснувши коня острогами — «за ним Ляхів сорок тисяч з голими шаблями»; дальше козак Гнатко, потерпівши невдачу, зодганяє під схрещеними шаблями «двох Ляшеників», а ось той сам Гнатко, але вже з Кравчиною напав хату зрадника Сави Чалого: «ой кинеть ся той пан Сава до гострого меча — взяли его на три списи зза правого плеча» і т. д.

При таких драматизмі тексту мелодія видужує характер єїчно спокійний.

Дальше перед нами цикл чумацьких пісень. Мелодія вільними, широкими чертами рисує простір і красу українського степу, величність степової ночі: «ой ночують чумаченьки у степу при долині... Але від суму аж щемить душа і приготує вас до чогось печального — і дійсно перед вами розвиває ся ціла драма: «заведував чумаченько, заслаб тай лежить... Він просить товаришів звістити вітця і матір про его смерть і все затаїти перед любою дівчиною, прощає ся з круторогими волами, его товаришами в безкраїх степах, отаманом, товаришами, прилягає до землі і спокійно умирає. Та сама мелодія, що зображає стон, останніми словами переходить прямо в плач. Ось на чумаків нападають розбишаки «сорок ще й чотири». Чумаки всі повязали і везуть «в славний город, у Полтаву». Мелодія вільна, широка, навіть з відтінком гордоців.

В рекрутських піснях ціле море почувань горя при розлуці з рідною сімєю, з рідним побитом, любовою «милою», і все те прикриває ся самою безграничною, на перший погляд удачною. Мелодія несе ся маршовим темпом. Широкі єї розмахи, иноді навіть вельми різко визначаючі ритм, зображають вам своє ватагу молодців, які одушевляють ся і не хотять піддати ся хвилевій немочи. Але деякі наглі звороти мелодії, навіть одва незначна потка спершу показує вам душевний їх стан і як то кажуть, гласає вас по серцю.

Про любовні і побутові пісні нема що казати. Кожний знає, скільки і як гарно в них

виражено різнородні почування: тут муки любови, вижидання, сердешности, туга задля втраченого «віночка» (символ дівчости), картини української ночі з щебетанем «соловейка» і разом з тим — мрачні картини семейного лиха, гірке житє «за паницею», семейні сваря і т. и. Се найбогатший відділ української народної пісні: тут народ зложив більшу часть своїх творчих сил. Всі різнородні відтінки чутства, всі драматичні моменти, всі картини природи наводять собі повне зображенє в мелодії. Се досягає ся наглою, навіть иноді каприсною переміною ритму (н. пр. $\frac{3}{4}$, $\frac{4}{4}$, $\frac{3}{8}$ в одній і тій самій мелодії), несподіваними переходами з мажора в мінор і відвратно і найтоншими фіоритурами, які служать до виразу почувань. Що-до сего останного треба сказати, що ті вирази почувань не представляють собою більше-менше уложених на все форм народної музики, — они не входять в склад мелодії, яко сущна єї часть, але творять індивідуальну власність кожного співця. Так що чим більше розвито в співці музикально-артистичне почуванє, тим більше виражений ним сюжет пісні, або чим більше підходить она до душевного стану співця, тим різнороднійші і виразнійші фіоритури. Навіть у виконаню одного і того самого співця они міняють ся в міру зросту в нїм почування. Але не покидаючи, так сказати-б, стовпа мелодії, ті мелодії віддають єї кольорит і особливу виразність. Они — як листки на дереві: відорвіть їх, і дерево втратить свою красу.

(Дальше буде).

Політичний перегляд.

На Буковині дав відчувати ся тепер деяке пересуненє партій і кориснійша констеляція їх для Русинів. З тої причини піднесли алярм зараз галицькі Поляки. А розходить ся їм головню о те, що підривають ся там основи їх хитрої політики: divide et impera. До тепер Поляки мали в буковинським соїмі нерівномірно більший вплив, чим би їх управляла до того чисельна сила їхнього населеня, яка не переходить всього на всього кількох тисяч. Се своє значінє Поляки піддержували головню через проворні альянси з іншими сторонництвами, послугуючи ся при тім Русинами як страшаком на них. Отже зі страху перед руским елементом принимали Поляків до свого гурту Румуни, ба і Німці; жиди не брали до самого послідного часу жадної участі в політиці, а свої голоси віддавали на найвпливовійших, колиб лише не виразно антисемітських кандидатів.

Вже від черги літ, від коли розбуджений у Відні антисемітизм відозвав ся і між буковинськими Німцями, жиди, які лучили ся перед тим з німецькими лібералами, відвернули ся від них, а зі зростаючим розбудженєм сіонізму зачали лучити ся з демократичними живлами, з якими у них спільні цілі до витореня справедливійших основ народної репрезентації і господарки. Тим способом они мусіли наткнути ся на Русинів, які творять національну більшість в Буковині, а політично покривдені найбільше. Засадничє, а при тім щирє і тактовне поведєнє буковинських руских послів зєднало їм не тільки жидівского посла др. Штраухера, але і одного румуньского д-ра Ончула. Основною сего союзу є жаданє реформи виборчого закона до соїму

Сей союз не мало затревожив Румунів, а ще більше Поляків, які виходили дотепер з лона більшої посідости. На 150 буковинських поміщиків є вже около третина жидів і тоті вже тепер не дадуть ся більше уживати як «Stimm-veh», віддаючи безкритично свої голоси на накиненого їм кандидата, або зовсім здержуючи ся від виконувая свого виборчого права, але стануть оглядати ся за своїми власними представителями. В сей спосіб вже навіть без реформи Поляко-Вірмени і Румуни можуть утратити навіть кілька мандатів. Тому і накликують польські часописи в Галичині: займім ся раз серіозно тим сїоністичним рухом, що загрожує нам!

З другої сторони буковинські верховоди старають ся всіма силами проволічи справу виборчої реформи. На посліднім засіданю сойму, яке відбуло ся дня 31. грудня 1903 надіяно ся ще, що засіданє буде перерване, аби відомі «приятелі народу» з правниці мали нагоду прецінь же полагодити виборчу реформу, яку уложено в порозумію з правительством. Намість того підніс ся краєвий маршалок, висказав кілька слів подяки до краєв. президента, оголосив кінець сесії, підніс оклик в честь цїсаря і прямо утік з трибуни а відтак з салі. Справді перший раз трафило ся в буков. соїмі, що краєв. маршалкови не висказано подяки за его труд. Се справді сумна поява і понижаюче закінченє, що по п'ятилітній діяльності краєвий маршалок утік від краєвих послів не отримавши ні одного слова признаня, подяки. Др. Штравхер в роздратованю крикнув до Лунула: «Виборчу реформу вбили ви!» Н. Василько: «Гарний кінець, експелендє!» По п'ятилітній діяльності як краєвий маршалок утікає звідси без дяки, без признаня! Митрополит др. Репта: «Я хотів вашій експелендї подякувати».

Так скінчала ся — пише „Буковина“ безгомонно і беззвучно соймова сесія зломанєм заключеної угоди, грабіжню виборчої реформи, яку обіцяно народови. Але тут за плечима стоять нові вибори — суд народу, і нема сумніву, що він випаде страшно для галапасів краєвих і зрадників народних, себто боярської кліки і їх прихвостачів кацапів.

Руско-українські посли видали в той самий день ось яку відозву до виборців:

По незвичайно довгій сесії закінчив соїм 31. грудня свою діяльність. Теперішня сесія повинна була стояти під знаком виборчої реформи. Спеціально кінцева сесія була признана після угоди, яку заключили всі партії, до остаточного переведеня в діло тої так діючої і пекучої народвої доконечности. Система-

тичним маневрам більшости і краєвого маршалка Лунула удало ся однако — через знехтованє даного зобовязаня — акцію в тім напрямі звести нінащо. Виборчу реформу убито. Борба о ню не може і не повинна устати — вона лишень перенесе ся на инше поле. Надходячі нові вибори рішати муть також виборчу реформу а з нею і будучий розвій краю. Вільнодумні виборці! Ми сподіваємо ся, що Ви свідомі того, що тут ходить о дуже важні справи, вповні сповніте Ваш обовязок.

Соймовий Вільнодумний Союз: Др. Аврелі Ончул, Др. Смал-Стоцький, Єр. Пігуляк, Др. Бенно Штравхер, Т. Левіцький, Николай Василько.

— **ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ.** При зміні року просимо наших Вп. Передплатників о скорє відновленє передплати, зглядю о вирівнанє залеглостий та о присьднуванє нам нових передплатників.

На грошевих переказах просимо дуже читко виписувати адресу: «Адміністрація часописи Руслан».

Н О В І Н К И.

— **Календар.** Ві в торник: руско-кат. 10 муч в Криті; рим.-кат. Еміль. — В середу: руско-кат. Навеч. Рожд. Христового, Еяг; рим.-кат. Трох. Королів.

— **3 Наукового тов-а ім. Шевченка.** Засіданє історично-філософичної секції відбуде ся ві в торник 5. с. м. о 5. год. На деннім порядку: а) Ол. Сушко: Епізод з життя Петра Скарги; б) Ст. Томашівський: Угорські Русини в світлі мадярської офіціальної науки.

— **До Київа** на ювілей Лисенка крім наведених нами виїхали зі Львова: проф. др. Конач і п-на Дарія Шухевичівна з рамени «Кружка укр. дівчат». З Чернівців, як дізнаємо ся з приватного листу, приїхало в п'ятницю до Київа десять делегатів.

— **«Приют для слуг» у Львові.** Попри захоронки для дітей не було мабуть у Львові більше потрібнішої інституції, як дім для приюту слуг. «Клуб Русенок» заснував товариство для опіки над служницями, але з огляду на недостачу фонду товариство довгий час не могло приступити до сповнюваня своєї задачі. Щедру поміч найшло товариство у Є. Е. Митрополита Шенцицького, який відступив на приют для слуг свою реальність на Вулиці ч. 203, зложеноу з двох будиноків і великого огорода. Вчєра о 4 1/2 години пополудни відбуло ся торжественне посвяченє локалю Приюту, якого доконав Є. Е. Митрополит в сослужєню оо. Лежогубського, Редкевича і Кінаша і в присутности значного кружка інтелегенції і звш тисячі міщанства. При посвячен-

ню! були між иншими пос. Барвінський, адвокат др. Федак і о. крил. Чапельський. По відчитаню евангелія на балконі Є. Е. Митрополит промовив до вірних, зазначаючи велику вагу інституції, в якій найдуть захист слуги потребуючі хвилевої помочи материяльної. Вкінці Владика поручив нову інституцію памяти нашої суспільности. По укінченю чина посвяченя локалю о. крил. Чапельський подякував ВПрєосвященю Митрополитови за щєдру поміч товариству, без якої оно не могло сповнити своєї задачі.

— **3 Драм. тов-а ім. Котляревського.** В місяци грудни 1903 р. зложили до каси товариства Вп. Добродії: Дм. Коритко 2 К, Кружок укр. дівчат у Львові за цєголки 100 К, Вал Коцовска на лісту 38 25 К (З Дрогобича: Ант. Окпич 50 с, Мих Качмар 50 с. о. Ант. Рудницький 2 К, Д Гутович 4 К, Мих. Губицький 30 с, Вас. Кат. Олексин 50 с, Волод. Левинський 30 с, о. Нест. Веселий 1 К, Вас. Вельгуш 20 с, Ант. Кульчицка 20 с, Роз. Кузьмич 10 с, Кость Миськевич 20 с, Мих. Тєслак 20 с; Ант. Савчин з Губич 1 К; з весіля в Долині: Данилович 1 К, Савриняк 40 с, Ших 12 60 К, о. Іванців 2 К, о. Валюх 4 К, о. Савицький 1 К, Шах технік 50 с; о. Дуркот Кальниче 2 К, Гретовский 30 с, о. Полянський Серєдне велике 1 К, Ангеликовський з Балигора 2 К, Шепаровичева 20 с, Савчин 53 с), Роман Домбчевський склідка 22 80 К, Кружок укр. дівчат за цєголки 60 К, о. Волод. Стернюк Пустомити вкладка 3 К. **Разом 226 05 К.** — Складаючи сердечну подяку усім жертводавцям, просить Виділ цілу українську суспільність, аби при нагоді надходячих свят не забувала на се, що за кілька літ має станути у Львові величава святиця української народної штуки. Та ще горячийшу просьбу засилає Виділ до усіх членів товариства ім. Котляревського, щоби при зміні року вирівнали членські вкладки, з якими залягають на тисячі корон, мимо сєго, що члє їска вкладка вносить лиш 3 К річно, та присьднували товариству нових членів і в сей спосіб помогли єму діянати витиченої статутом цілі — 3 Виділу драм. тов-а ім. І. Котляревського у Львові, дня 4. січня 1904. Г. *Огоновский*, голова, *Іван Боднар*, секретар.

— **3 Рудеччини.** О. Ілля Каламунецкий, декан комарнянський, запрошує святичеників на день 12. с. м. (в торник) до Комарна на нараду в цілі уложеної лісти до повітової ради.

— **3 Бродів** одержуємо ось яке спростованє: На підставі §. 19. закона прасового, прошу помістити слїдуюче:

Не правдою є замітка, поміщена в ч. 285 «Руслана» з дня 18. (31.) грудня с. р. в котрій сказано, що «кацапня здуміла — навіть директор «Народної Торговлі» Копастиньский замовк і з широко отворєними губами вслухував ся в бесїду посла Барвінського», — понеже я на вічу цілком не був; зато правдою є, що я в тот день, яко торговий, з Торговлі цілком не виходив, що сотками свідків ствердити можу.

З поважанєм
В. *Копастиньский*.

Хочемо вірити п. К. на слово: Одному з на-

Патріотка.

— Алеж перепрашаю вас — я зовсім не сказала, що ваші погляди та ідеї непрактичні. Противно — я з вами годжу ся. Одначе ми винні ще більше дбати о позитивні здобутки.

— Так по вашому — панно Маню, — виходило би, що всякі демонстрації, протести протя самоволї та знущаню ся над нашими, народними святиощами — се за мало позитивне?...

— Ви не хочете мене зрозуміти!... Чи я дармо сидїла з заложеними руками, коли ви молоді борці за волю, були зневолені покидати рідну землю, рідну хату і далеко на чужині обставати за свої права?... Освідомленє має — рідна мова — словесність — свої права — се необхідна річ!... Однак на тім не стоїть ще наше щастє і побїда, сли не будемо запобігати, щоби частини тих мас дармо не пропадали — не видїли... если не будемо старати ся, щоби разом з самопізнанєм і освітою — фізично та материяльно піднести їх.

— Свєята правда, панно Маню, — потвердив молодий правник — і своїми сєвими очима глядїв на блїде личко товаришки, закрашенє живим румянцем.

Чудовою була вона в сїй хвили. Голубі, великі очі під довгими, шовковими віями свїтили огнем енергії, заналу до всєго, що красне — добре — свєяте. З під легеньких лукїв ясних брів виглядали вони радше на дві золоті зіроньки під рідоньким пасмом хмарок, освєчених сєрібним сяввом місяця. Округле, біле чоло, отїненє спинами жияками було місяцем в буй-

нім пуклі м'якого волося. Легкі, рожеві румянці, коралєві, усмїхнені усточка надавали єї дитячої простоти, щирости але заравом розуму і певности себе. Єму здавало ся: се не Маня, а блїдо-рожева маківка в лагіднім свєтлі місячного вечєра.

Він пив — роскошував, упивав ся єї красою і як би бояв ся, щоби не найшла чорна хмала, не притїмила сєї краси, начє хотїв своїми питаннями, як легесеньким подувом вітру роздмухати ще більше сєй огонь в єї очах, — він говорив дальше:

— Правда ваша — але освідомленє і просвєченє народних мас має упередити материяльний добробит, як рання зоря ясний схід. Годї нам потемки іти і вести мільони за собою, если ті мільони не будуть бачити ясно дороги: куда і де іти!...

— От в тім то і вага!... мій добродію... ясна дорога!... Простїть, — я додам ще і се, що ми на жаль густо часто за довго застановляємо ся; хотий вже й дорогу найшли — не вступаємо на неї. Ми хотїли-б тільки слїдати, шукати, думати, роздумовати — але добути трохи сил і праці, щоби піднеести ногу — се якось тяжко... Ноги готові — ба і руки... коби їх лиш піднеести, в рух подати!...

Вона спустила вії і неначє сама себе застидала ся, що так сєміло виповїла свою думку — вона піднесла з прищитим до половини рукавом сорочки, що шила для хорої, старої сусїдки — і стала дальше перетягати ниткою.

— Панно Маню!... чи вільно спитати, як се маю розуміти?... Прецінь ми з нождим днем скорою ходою сїшимо наперед. В кождім напрямі — на кождій ниві тільки робітників —

такий великанський поступ. Зєрно зійшло — зєленїє — поводженє, як роса небєсна благословить працю!...

Дівчина не переставала шити. Повіки не піднимали ся. Ігла жваво проколювала накрохмалєне полотно. На рожевім личку блискавкою задрожала жилочка — вона хотїла щось відповісти. Але мовчаня ніхто не переривав. В свєтлиці було тихо, навіть стїни і образи, — округлий стіл накритий вишиваною скатєртю, коробочка з приборами до шитя, маленький бюст Тараса — все, здавало ся, надставило уши і зацікавленє очікувало дальшої розмови. Лиш ігла, щораз живїйше колола полотно, тихесенько скреготав наперсток, полотно шелетїло, неначє зойкало за кождим уколєнєм.

По хвили чудова робітниця підвєла голову, повіки піднесли ся, а в глибоких, щирих очах запалахкотїв огонь. — посипали ся іскри як з диямантів, коли луч сонця упаде на пречистий кришлал і полонить ся в тисячі — мільони промінчиків-іскор.

— Ви на селї зросли, виховали ся — не правда ж?... — спитала вона солодким, але повним, сєрібним голосочком, якби звїнком сєпївом жайворонка.

— Так — панно Маню.

— Ви кохаетє свій нарід? — завдавала йому питаня, як учителька в школі малому школяреви — ви хочете працювати для його добра?...

— Істинна правда!...

— Не гайайте ся на мене, але скажіть менї щиро в очі: кілька разів були ви в хатї сєляннина? — кілька разів дивили ся на його незавидну долю тілесними очима?

ших дописувателів, який приїхавши до Бродів на збори, наслухався стілько про політичні агітації директора Торговлі, міг справді привідити ся п. Копистинський з широко-отвореними губами. Але сего не потрафить заперечити п. К., що за те деінде він аж надто широко отвиряє губу і поводить ся так, що, як нам звісно — вплинула на него до Дирекції Нар. Торговлі у Львові жалоба від поважних тамошних людей з тяжкими замітками, які не дадуть ся так легко „спростувати“, як за помочю § 19.

— **Не пора їхати до Америки на роботу!** Часопис доносить з Америки, що там наслідком борби робітників з фабрикантами о підвишенні платні настав застій в фабричній продукції. Фабриканти обмежили число робітників і працюють лише ті, що згодили ся на знижену заплату о 10 до 15%. Коли би оіпр робітників тривав далше, то фабриканти загрозили, що позамикають фабрики. Супроти таких обставин — пишуть часописи — вплив чужих робітників до Америки може викликати розірвене межі тамошню робітничю верствою, а вслід за тим може настати цілковитий брак праці, если капіталісти позамикають всі фабрики. Серед таких обставин найтяжше прийшло би жити новопривішним до Америки робітникам, необзнакомленим з тамошніми відносинами.

— **Нове шпійонство в Перемишлі.** Głos przemyślski доносить: Від кількох тижнів веде ся в тутешнім окружнім суді нове слідство о злочин шпійонства в хосен Росії. Обжаловані о се якийсь Сильвестер Маркевич молодий мущина, і Лев Савчинський, лівошій урядник в службі гр. Замойського в Новій Греблі. Маркевич недавно тому був в Росії, звідки повернув перед самим арештованем. Его увязнено на кордоні, коли виберав ся з поворотом до Росії. Другого з обжалованих арештовано в Новій Греблі під час великих ловів, устроєних гр. Замойським. Маркевич є сином народного учителя з Мякиша нового коло Радимна, а Савчинський є сином сьвіщеника і перед двома місяцями повінчав ся з сестрою Маркевича.

— **Ц. к. Адміністрація податків у Львові оповіщує,** що в місяці січні можуть обовязані до предкладаня фасій податку особисто-доходового складати їх устно в бюрах Адміністрації. З огляду на те, що число обовязаних до складаня фасій у Львові виносить до 15.000, Адміністрація для уникненя глоти визначила отсі дні в січні на переслуханє податників, а іменно: для податників, котрих назвища зачинають ся на А і Б день 5 січня, Ц, Д, Е, Ф день 11. січня, Г — 12. січня, Г, І, Й, — 13. січня, К — 15. січня, Л, М, — 16. січня, Н, О, П — 18. січня, Р — 20. січня, С — 21. січня, Т, У, В, З — 22. січня. — Податники, котрі хотять внести фасію на писемі, одержать потрібні друки в протоколі подавчим ц. к. Адміністрації податків, в годинах урядових.

— **Як спіймано дефравданта?** На весну минулого року пропав зі Львова підполковник-аудитор Жюмонт Гекайло, оставивши на кількадесят тисяч приватних довгів і брак значної квоти в своїй підручній касі військовій. Спершу

думано, що Гекайло згинув самоубийчою смертю, але пізнійше показало ся, що дефравдант утік до полудневої Америки. Військові власти доложили всяких заходів, аби Гекайла дістати в свої руки. Повідомлено всі австрійські консуляти в полудненій Америці, аби слідили за дефравдантом, бо місце его побуту було незвісне. Коли однак консуляти не могли викрити Гекайла, віденська поліція вислала до полудневої Америки шістьох тайних агентів, які по кількох тижнях глядания викрили Гекайла в однім з містечок Аргентини Миж Австрією а Аргентиною пема однак ніякої умови що-до видачі злочинців. Треба було отже Гекайла заманити до Бразилії, яка одинока в полуднево американських держав видає злочинців. Агенти упрямували підступну акцію в сей спосіб: Одн з них представив ся Гекайлови, яко богатий властитель плянтацій в Бразилії, а прочі агенти грали ролю его економів, писарів і т. ин. Мнимий плянтатор жертував Гекайлови посаду у своїх добрах на 20.000 долларів річно. Гекайло глядав як-раз якої посади, тому повірив „плянтаторові“ і поїхав з ним до Курітиби списати контракт. Однак тут арештовано его на приказ австрійського консуля і відставлєро в товаристві агентів до Раки, а звідтам до військової в'язниці в Градці. Вшукане і спроваджене Гекайла коштувало австрійський скарб 90.000 К. Карна розирава проти дефравданта відбуде ся небавом в Градці.

— **Убите Львовянина у Франції.** З Відня доносить: Тутешня дирекція поліції одержала з Нансі у Франції від тамошньої поліції телеграфічне донесенє, що перебуваючий там Александер Горовіц, що займав ся продажною творів штуки, а походив зі Львова, упав жертвою скратубийства. Смерть завдано ему штилетом, а трупа вкинено відтак до каналу. Поліція підозриває о убийство двох молодих кушців, котрі нагле в загадочний спосіб щєсли з міста. Тими кушцями є: Бернард Шпат, уроджений на Буковині 1880. року і Яков Зендер уроджений 1884. року у Львові. Імовірно що убийники зрабували а мешканя своєї жертви значнійшу суму грошей. За злочинцями глядають французькі власти.

— **Нові аптики.** Небавом має ся отворити в Галичині сім нових аптик в отси місцевостях: в Варенжу (пов. Сокаль), Жабію (пов. Коєв), в Нараві (пов. Бережани), Наролі (пов. Чесанів), Грембові (пов. Тарнобжег), в Дрогобичи (трета) і в Кракові на Пясах. Крім того проєктовані є аптики в Самборі (трета) і в Тернополі (четверта) і 15 аптик в інших місцевостях, а тово аптикарів „Unitas“ робить заходина отворенє в Галичині дальших 19 аптак.

— **Важне для катехитів і народних учителів.** Дуже потрібний і хосенний при пауді релігії в народних школах є „Практичний провідник для катехитів“, одобрений Митр. Ординариятм і Радою шкільною кравевою. В трох частях того провідника є виложений практично предмет релігії для шістьох степенів науки а евенчуально для чотирох клас. Хто учить релігії в народних школах або і приватно, повинен мати ту книжку. Набути можна в квігарни ім. Шевченка і Ста-

Він змішав ся. В його сьвих очах було видно ваганє, неначеб питав своєї памяти. Але здавсь память не сьвідчила в його користь. По смаглім лицю пробіг незначний, ледви хвилюк треваючий румянець стида. Але в сей час очи піднесли ся і з отвертостью гляділи в яснїоче лице Мані, мовби самі говорили: подивись сама в мою душу, спитай єї самої!..

— Правда? — запитала далше з глубоким спокоєм, але з таким пересьвідченем, начеб не з себе говорила, а читала в душі товариша — будучи хлопцем, ви не сьміли ввійти в душню, низеньку хату хлібороба!.. Пізнійше, коли приїжджали на ферії, ішли в читальню і там читали хліборобови часописи, поясняли йому його права — але не спитали у нього, що він робить в хоробі, недузї, хто піклує ся вам? А чому?... бо хороба, се річ прикра. Дивити ся на змарніле лице, на померклі очи, на безсильні руки, — підвести живого труна, поратувати його — се за прикре, за тяжке, за болюче... Не дивниця, що поганьскі народи хорих, калік, слабосильні діти виносили в дакі гори і там полишали на ласку судьбі — на голодову смерть... Не кажу, щоби нам нестало охоти до саможертви — до співчутя — але коли ми здорові, в повні сил, як молоді орли — ми зовсім на се забуваємо.

Він мовчки в серцю годив ся з нею — але щоби хоть дещо навести на свою оборону — промовив:

— Над смертию побіди нема!.. а нарід все во вік жити ме!..

— Жити?!.. — В єї голосі було чути якийсь дорікаючий жаль. — А зменшити єї терпіння, продовжати життя народови, не позволити,

щоби одиниці передчасно зникали — чи се не мала побіда?! Подивіть на захід, а всюди, сли не в кождім селі, то з певносттаю в кождім містечку найдете шпиталики, охоронки, громадські лікарні!.. Побачите людей, що з найбільшим посьвяченем, з нараженем власного життя борять ся зі смертию не для себе, не для слави — але для свого народу, бо они вміють любити той нарід, як ніжна мати свою дитину!.. А в нас?... Занепадає селянина — лікар на сім миль не найдє... Знахорі та знахорки живцем добивають чоловіка, а в хаті нужда, тіснота, безрадність... Не досить тих фізичних терпінь — недужий мусить дивити ся на сю нужду, а терпіння його подвоюють ся... До міста до шпитала далеко, а сли поведуть, то певно за пізно... І ось та одиниця, що могла працювати ще не один рік для добра рідного краю, зсохла як недокошений цвіт. Полишають ся спроти-недолітки; замість сягати рукою за наукою, за просьвітою, мусить сягати за ціп, рискаль, видіє в наймах у жидовина, щоби з голоду не мерти!..

— Так щож почати?... в кождім селі шпиталє не буде?..

— Власне, мій добродію — власне має бути!.. Се не так трудно, як видає ся!..

— Платимо податки на загальні шпитали по містах, з котрих не користаємо, або дуже мало — а кожда громада найбільшша зможе ся, щоби виставити хату, — дві-три постелі — от і по всьому!..

вільнійській по ціні 4 К 80 с. за всі глз частя. Для народних учителів є знижена ціна на 3 К, але лиш у о. Евгения Гузара, ул. Кампіяна 15 у Львові.

— **Пожар театру в Чикаго,** якого жертвою упало, як доносять, 698 осіб, затревожив цілий сьвіт і пробудив до життя всі комісії для догляду театрів. Показало ся, що театр Igoquais в Чикаго був будований „на фундуш“ і не заряджено в нім після приписів ні найпростійших средств обережности. По перше асбестова куртина, яка мала здержати огонь, згоріла зовсім, бо була зроблена з фалшивого асбесту. До амфітеатру вело 40 дверей, однак деякі з них були забиті зелізними штабами або замкнені. Ратункових приладів також не було, а надто театр не мав телефонічного полученя з пожежною стациєю. В четвер вечером арештовано сімох членів театрального персоналу під замітом, що они убивали людей, аби видістати ся самим з горючого театру. Стверджено також, що з галерій викинено на партер багато дітей, аби тим чином промостити собі дорогу до дверей. На представленю в театрі було тоді 2.000 осіб, а сидічих місць в театрі було лише на 1700 осіб. Для прочих доставлено крісла в переходах, через що загороджено дорогу до дверей.

— **Страйк пекарів.** У Львові застрайкувало о коло 200 пекарських челядників занятих переважно в жидівських пекарнях. Причиною страйку було се, що кількох пекарів випікало хліб для бойкотованої перкарськими помічниками пекарні Шлі-ельберга. Завтра має відбутися довірочна нарада пекарських помічників в справі загального страйку пекарів.

— **Банкротства.** В 1903. р. було в Австрії 1133 банкротств; з того припадає на Галичину 46, а на Буковину 6. Найбільше банкротств було в Чехах 332, а в Долішній Австрії 242 (з того у Відні 192).

— **Подяка.** Преосьвященный Єпископ Константин Чехович як літ минувших, так і в тім році зволли ласкаво жертвувати 50 К, яко коляду для бурси ім. св. Онуфрія в Ярославі. Виділ бурси сповнюєчи свій милай обов'язок, на сім місци виражає свою синівську вдячність і щирю подяку Вашому Преосьвященству так за сей ласкавий даток, як і за всегдашню вітцівську опіку над нашою бурсою. За Виділ бурси: о. І. Хотинський, предсідатель, о. К. Хотинський, секретар.

— **Родимці!** Не забувайте на приватну жіночу семинарию у Львові, удержувану Тов-ом педагогічним і присилайте постійні жертви! Вписуйтесь громадно в члени сего Товариства і вирівнуйте залеглости. Вписове виносить 1 К. Препорумеруйте часопис для дітей „Дзвінок“ і часопис „Учитель“, так щоби они могли при більшим числі передплатників стати на ще висшій щєбли і відповісти всім бажаням сьвідомих читачів. Адреса касиєра: А. Алиськевич (ул. Кохановского 15 Б.)

— **Дрібні вісти.** В Станиславові отворено експозитурю ц. і к. поліції. Управителем буде комисар львівської поліції п. Янович. — З Нового Йорку прийшла вістка, що там увязнено за обманство бувшого львівского адвоката Тадея Шидловского, який був доуцетив ся у Львові дефравданці і утік перед кількома роками до Америки. — Жандармерия в Мильниці веде слідство в справі грабіжи і морду доконаного оноді в ночі на рогаці межі Устєм єпископским а Іванем пустим в хаті Гершковичів. Розбишаки забрали гроші, а при тім убили жінку Гершовича, Двоїру, а его самого тяжко ранили в голову. Гершкович не тямить нічого про напад.

— **Для Руского Тов-а педаг.** у Львові прислали на ваші руки за стівний калєндар: ВПов. Філи Пулик з Подгужа 1 К і Монастир ОО. Василіян в Добромили 30 сот.

Родимці! Памятайте на селянську бурсу „Шкільної Помочи“ в Снятині, в якій містять ся ученики реальної школи!

Посмертні оповістки.

— **Емилія з Сосенків Сіминовичева,** жена руского душчастиря в Крєхівцях коло Станиславова, упокоїла ся дня 30. н. сг. грудня в 28. році життя по тяжкій і довгій недузї, полишивши четверо сиріток. В. і. п.

Телеграми

з дня 4. січня.

Відень. В суботу почали ся під пронодом цїсаря військові наради, які потребають кілька днів. В нарадах беруть участь архивн. Франц Фердинанд, міністер війни Пітрайх, шеф генерального штабу бар. Бек і генеральні інспектори війск.

